Anul XLVIII 6 Pagini EXEMPLARUL In ţară 3 lei In străinătate 6 lei 6 Pagini Nr. 128 bis Marţi 10 Iunie 1930

ABONAMENT IN ŢARA Lei 200 pe 3 luni, Lei 380 pe 6 luni, Lei 750 pe 12 luni Pe o lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ

TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE

ABONAMENTE la „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" „UNIVERSUL LITERAR" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 lei în ţară

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: Bucureşti, Str. Brezoianu No. 9-11

TELEFON: DIRECŢIA 313/72—364/64 ADMINISTRAŢIA 313/71 SECRETARIATUL DE REDACŢIE 356/43 REDACŢIA: CORESP. CU PROVINCIA 302/98—335/31

Clipe grele

Peste destinele neamului românesc s'au îngrămădit iarăş nouri grei de nelinişte.

Numai cei legaţi de brazda acestui pământ prin sfântul şir al morţilor, din moşi strămoşi, şi numai cei cari şi-au înfrăţit deapururi viaţa lor cu viaţa ţării, îşi simt mintea încercuită de grea îngrijorare sub învolburarea clipelor de faţă.

Suntem în faţa unui semn de întrebare. Nu e de mirare ca în el să culmineze toată otrava psichozei din perioada celor 11 ani de după război.

România Mare, clădită pe atâtea sacrificii, a suportat calvarul greutăţilor isvorâte dintr'un război care a pricinuit ruini nemai văzute, a nimicit o zecime din floarea populaţiunei şi a închis pentru totdeauna în mormânt minţile, cari au avut viziunea clară a destinelor naţionale. Speram cu toţii zile mai bune şi eram în drept să credem că era sacrificiilor a luat sfârşit.

Pe neaşteptate o problemă nouă, de ordin constituţional, s'a pus neamului românesc, acum când aveam mai multă nevoe de linişte internă.

Ea este menită să arunce pentru multă vreme frământarea în suflete şi să producă desbinare între fiii aceluiaşi neam.

Dee Domnul ca Neamul acesta să-şi găsească, după atâtea tragice încercări, matca desvoltării lui fireşti şi liniştite.

Nu e conştiinţă de român, care din adâncurile nemăsurate ale fiinţii lui să n'o dorească.

Să ne regăsim sufletul, de care a fost capabil poporul acesta zbuciumat, în toate clipele mari şi decisive dela răspântiile istoriei lui.

UNIUNEA FEDERALA EUROPEANA

de V. V. PELLA
profesor universitar

V

— A doua renaştere a Europei —

Uniunea federală europeană nu răspunde numai interesului universal de prevenire a războiului, ea nu răspunde numai necesităţii de consolidare a Societăţii Naţiunilor.

Această Uniune este menită să asigure refacerea morală şi materială a continentului nostru, *să asigure oarecum a doua renaştere a Europei*, a acestei Europe pe care foarte mulţi oameni politici şi economişti o consideră astăzi ca fiind pe pragul prăbuşirii.

Chiar dacă nu suntem atât de pesimişti, trebue totuş să recunoaştem că o cooperaţie continentală cât mai intensă, se impune faţă de starea de nesiguranţă, atât politică cât şi economică, în care se găsesc Statele europene.

Din punct de vedere politic, atmosfera europeană este otrăvită de acţiunea acelor ce urmăresc revizuirea tratatelor de pace, de pericolul social şi internaţional pe care-l reprezintă activitatea Rusiei Sovietice, în sfârşit de repetatele imixtiuni în viaţa interioară a Statelor, prin încurajarea din partea altor State, a atitudinei duşmănoase a minorităţilor.

Din punct de vedere economic, şi fără a ne însuşi în întregime soluţiunile d-lui Le Trocquer, este suficient să reamintim constatările pe care le făcea fostul ministru francez, constatări pe care în parte le găsim atât în memoriul d-lui Briand, cât şi în multe lucrări referitoare la situaţia economică a Europei.

In faţa celor 48 de State ale marei republici din America de Nord în care toate mărfurile circulă fără de nici o stânjenire, şi fără a fi supuse la nici o taxă vamală pe un teritoriu de 7 milioane 837.000 km p. stă Europa care reprezintă cam vreo 5 milioane de km. p., şi care este împărţită în 35 de State, care deşi au interese şi aspiraţiuni comune, sunt totuş separate între ele prin bariere vamale, din ce în ce mai înalte.

Europa, în 1930, este mai fărâmiţată decât Europa din 1914. In loc de 26 de unităţi vamale, avem astăzi 35. Chiar dacă nivelul tarifelor vamale n'ar fi astăzi mai ridicat, totuş sunt maj multe tarife ca în 1914, şi deci mai multe obstacole care stânjenesc circulaţia internaţională a mărfurilor.

Pe de altă parte, în ansamblul mondial al producţiei şi al mişcării schimburilor, partea Europei este astăzi mult mai mică decât aceea din 1913.

In faţa gravei crize economice prin care trece astăzi Europa, ea nu trebue să aştepte salvarea din afară.

Precum s'a spus de către mulţi oameni politici şi economişti, Europa nu poate aştepta nimic, nici dela Rusia sovietică, ce vrea s'o cucerească şi s'o supună dictaturei roşii şi nici dela Statele Unite care vor s'o cumpere şi s'o supună dictaturei financiare.

Dacă considerăm în mare parte ca nedrepte aprecierile referitoare la Statele Unite, nu este însă mai puţin adevărat că Europa trebue să-şi găsească posibilităţile de refacere într'o cooperare politică şi economică a Statelor ce o compun.

Europa nu poate fi salvată decât printr'o cooperare bazată pe principiul egalităţii între toţi membrii societăţii europene, printr'o cooperare care să nu stânjenească cu nimic normalizarea şi consolidarea acelor State care reprezintă astăzi naţiuni oprite în desvoltarea lor firească prin dominaţiunile străine sub cari s'au găsit înainte de războiul mondial şi cari State se află astfel într'o stare de vădită inferioritate, în sfârşit, printr'o cooperare în care toate popoarele din continentul nostru, fără de nici un gând de egemonie politică sau economică, să participe în mod sincer la reorganizarea şi propăşirea comunităţii europene.

In care anume domenii Uniunea federală europeană îşi va îndrepta în primul rând, activitatea?

In domeniul politic sau în domeniul economic?

Care va fi natura juridică a Uniunii federale europene şi modul de funcţionare al acestei Uniuni?

De soluţionarea acestor probleme este legată soarta Uniunii preconizată de d. Briand.

(Articolul viitor: *Prioritatea înţelegerii morale şi politice*).

— oxo —

Călătoria M. S. Regina Maria

Budapesta, 7. (Rador). — *M. S. Regina Maria a României a sosit azi dimineaţă cu Orient-Expressul la Budapesta, venind din Bucureşti, însoţită de o doamnă de onoare şi o secretară.*

M. S. Regina Maria şi-a continuat călătoria, fără a se opri, către Szob, frontiera ceho-maghiară.

•

Viena, 7 (tel. part.). — *M. S. Regina Maria a sosit aci, la ora 11 şi 40 şi a fost primită în gara de Est de secretarul legaţiei române, d. Sabarovski.*

M S. Regina a declarat că nu avea cunoştinţă de planurile prinţului Carol.

•

Munchen, 7 (tel. part.). — *M. S. Regina Maria a sosit aci cu Orient-Expresul şi a fost primită în gară de ministrul român la Berlin, d. Taşcă.*

— xxx —

Ministrul italian
Bottai la Paris

Paris, 7 (Rador). — *D. Briand, ministrul afacerilor streine, a primit în audienţă pe d. Bottai, ministrul corporaţiilor din Italia.*

— oxo —

După sosirea Principelui Carol

— o —

Cum a fost întâmpinat la Cluj

Cluj, 7 Iunie

Vineri, colonelul Precup din localitate a fost anunţat telegrafic, că Principele Carol va sosi după masă cu avionul. Sosirea era aşteptată pe la orele 2 sau 3. Două avioane din grupul de aviaţie Someş sat au plecat întru întâmpinarea avionului principelui. In acelaş timp s'au făcut pregătiri la grup pentru primirea Principelui, de faţă fiind col. Precup, colonelul Dahinten, dr. Virgil Cenariu, subdirectorul spitalului Turda etc.

Cele două avioane plecate întru întâmpinarea avionului care aducea pe Principele Carol au căutat câtva timp zadarnic avionul Principelui. Unul din ele a fost forţat să aterizeze nu departe de Cluj. Numai avionul căpitanului Cristescu şi-a continuat drumul ajungând la graniţa de vest fără însă să dea de urma avionului princiar.

Aproape de Oradea, la Vadul Crişului a descoperit un avion care aterisase şi lângă el un grup de ţărani cari înconjuraseră avionul. Era avionul princiar.

Nevrând să-şi trădeze prezenţa, Prinţul a rămas în interiorul avionului. Avionul său nemai având ulei a luat dela avionul lui Cristescu. Apoi „Farmanul" Principelui a pornit urmat de „Fockerul" lui Cristescu. După zece minute de drum avionul Principelui învăluit de nori groşi s'a pierdut de avionul lui Cristescu care, a aterisat singur la grupul de aviaţie din Someş-sat. După o aşteptare zadarnică a avionului Principelui ,colonelul Dahinten ordonă lui Cristescu să plece din nou în căutarea avionului dispărut.

După multe cercetări Cristescu a zărit în apropiere de Huedin „Farmanul" care aterizase, din lipsă de benzină.

De aici Principele Carol şi-a continuat drumul cu „Fokerul" căpitanului Cristescu. La ora 7,10 avionul a sosit la Someşsat unde prinţul a scoborît, spre cea mai mare surprindere a ofiţerilor de aviaţie, cari nu aveau nici o cunoştinţă.

Principele Carol a fost salutat de d. colonel Dahinten în numele armatei şi de d. dr. Cenariu în numele populaţiei Ardealului. Principele purta uniforma de general de aviaţie. La gustarea ce s'a oferit, Principele a luat două pahare de şampanie şi la ora 7,25 a plecat cu un „Focker", pilotat tot de căpitanul Cristescu, spre Capitală.

Sâmbătă la Cameră

Inghesuială, căldură şi enervare

O zi, în care deputaţii au fost de folos, dacă nu ţării, cel puţin prietenilor şi cunoscuţilor cari vroiu să pătrundă în Cameră. De chestori, nu mai amintim, pentru că deveniseră un fel de zeităţi care dispuneau de fericirea amatorilor de şedinţe istorice.

La intrări, îmbrânceli, înghiontiri şi ţipete de doamne elegante care vroiau să atragă atenţia. Cordoanele de soldaţi luptau cu disperare împotriva civililor asaltatori, şi când slăbeau o clipă, cei cari scăpau printre ele, năvăleau înăuntru, furişându-se printre uşieri şi chestori.

Rezultatul a fost că la un moment dat, incinta Camerei căpătase aspectul atribuit Convenţiunei franceze. Lume de tot felul, femei, elevi de liceu, neamuri de ale parlamentarilor, etc., etc., confortabil instalaţi în fotolii, aşteptau gravi momentul deschiderii şedinţei, să aplaude, să strige şi poate chiar să ia parte la vot.

Incercările chestorilor de a libera culoarele şi eşirile nu avură nici un rezultat. Tribunele publice inundate de capete ventilate de batiste, dădeau îngrijorări celor de jos, care se interesau despre soliditatea lor. După două ore, rândurile se răriseră, volatilizate de căldură.

Şedinţa anunţată pentru ora 4, se amâna mereu. Enervarea şi pariurile încep să-şi dea drumul în voie. Nimeni nu ştia nimic. Senatul dezertase la Cameră, aşteptând apariţia „Monitorului Oficial" care ar fi anunţat convocarea Adunării naţionale.

Culoarele înţesate de parlamentari şi public, viespar de discuţii contradictorii, nu erau mai bine informate. Fiecare cu punctul lui de vedere: Unii cu Carol-Regent; Alţii cu Carol-Rege. Atâta tot şi aşteptarea se lungea mereu.

Generalul Racoviţă se felicita cu toată lumea, cu unii se pupa şi tuturora aceeaş urare: „Să ne trăiască!"

General Averescu intră domol, cu zâmbetu-i ştiut, urmat de d. Octavian Goga, grav, şi încruntat. D. general ia loc în prima bancă. D. Goga, înconjurat de numeroşi deputaţi, explică punctul de vedere al partidului poporului: „Ţara are nevoie de stăpân. Noi ăştia reacţionarii nu ne sfiim s'o spunem! Trebuie proclamat rege". Şi lămurea pe cei care îl ascultau, cum ar trebui să procedeze:

„Când va intra în Cameră să strige toţi: „Trăiască Regele Carol al II-lea".

D. Manoilescu trece fălos printre grupuri, enervat puţin de zăbovirea solemnităţii. Căţiva îl urmează triumfători.

D. prof. N. Iorga, răsfoind o revistă cu poze, prefăcându-se absent la tot ce se petrece, spune celor care îl întreabă, gândul său: „Prosteşte s'a procedat la 4 Ianuarie, prosteşte se procedează şi cu desfacerea acelui act".

Enervarea creşte mereu. Din când în când răsbeşte câte un svon dela preşedinţia consiliului de miniştri, unde un consiliu se desbate de cinci ore, şi care spune că d. Maniu este categoric: „Nu acceptă să prezideze guvernul la proclamarea Prinţului Carol ca Rege şi că va demisiona!"

Svonul produce senzaţie, dar cum nu este nimeni să-l confirme, se pierde în indiferenţa generală.

Creşte căldura, creşte oboseala şi enervarea.

In sfârşit pe la ora 6, îşi face apariţia d. Cicio Pop, încruntat şi enervat. D. general Racoviţă îl întâmpină bine dispus: „D-le preşedinte, noi nu eşim de aici fără alegerea lui Carol ca rege!

Aproape răstit, d. Cicio Pop, ripostează:

— „Mie nu mi se poate vorbi astfel, d-le general; eu mi-s preşedintele Adunării deputaţilor!"

Incidentul răceşte puţin entuziasmul multora.

După o scurtă consfătuire cu biroul Camerei, d. Cicio Pop ocupă fotoliul preşidenţial şi declară răspicat:

„Adunarea Naţională va fi convocată pentru mâine la ora 11 dimineaţa ,fiind nevoie de împlinirea unor prevăzute. Şi pentru ca lucrările adunării să fie libere şi neinfluenţate de nimeni"...

D. gen. RACOVIŢA: Este influenţa ţării!...

D. CICIO POP: D-le general, eşti un deputat simplu în această Cameră!

...vom lua măsuri ca să nu pătrundă în incintă de cât deputaţii şi senatorii şi să se respecte regulamentul.

Ceeace s'a petrecut azi cu intrările în incintă constitue un adevărat scandal; pentru că nu se poate delibera în atari condiţii.

Adunarea Naţională pentru ca să lucreze valabil ,trebue să întrunească trei pătrimi din numărul parlamentarilor şi la vot două treimi din numărul celor prezenţi".

Vestea a produs desamăgire. Unii nerăbdători deveniseră chiar ameninţători. Deputaţii se adunară în grupe după simpatiile lor politice, comentând în tot felul cele întâmplate. Publicul, care îndurase cu atâta stoicism căldura, părăsea cu regret tribunele, convins că puţini vor fi aceia cari vor răzbi şi azi. Doamnele amatoare de şedinţe istorice reparând cu pudră şi roşu urmele lăsate de emoţiile aşteptării se căinau reciproc:

„Ma chère, ce-o să fie mâine! Să ne luăm evantaiele".

O propunere a d-lui Maniu

Dificultatea principală a fost ridicată de d. Iuliu Maniu. Problema pusă în consiliul de miniştri era dacă principele Carol va fi ales într'unul din locurile ce se va face vacant în Inalta Regenţă, ori va fi proclamat rege de adunarea naţională.

Preşedintele consiliului a ridicat obiecţiunea că de vreme ce el a jurat credinţă Regelui Mihai, nu poate tot el, să ceară proclamarea unui alt rege.

De aceea, d-sa s'a oprit la formula intrării principelui Carol în Regenţă. In lungile audienţe pe cari d. Iuliu Maniu le-a avut la cei trei Inalţi Regenţi şi la principele Carol, s'a văzut că soluţia d-lui Maniu nu e admisă de cel în drept.

Relatând consiliului de miniştri cele discutate cu principele Carol, o parte din membrii guvernului au găsit îndreptăţite temeiurile invocate şi au socotit că soluţia cea mai prielnică, e imediata proclamare ca rege a principelui Carol.

Pentru părerea d-lui Iuliu Maniu au fost d-nii Al. Vaida, G. G. Mironescu, St. C. Pop, preşedintele Camerei, Bratu preşedintele Senatului, ministrul de finanţe şi d. I. Lugoşanu.

Pentru proclamarea ca rege a principelui Carol au fost toţi ceilalţi membri ai guvernului, plus d-nii Mihai Popovici şi Gr. Iunian cari au participat la toate consiliile şi consfătuirile.

Demisia guvernului Maniu

La faţa acestui rezultat triumfând părerea majorităţii, rămânea să se găsească formula care să salveze chestiunea jurământului prestat Regelui Mihai, chestiune invocată, cum arătăm mai sus, de d. Maniu.

Formula a fost găsită chiar de preşedintele consiliului.

D-sa demisionează de formă, pentru 24 sau 48 de ore, timp în care se fac toate formalităţile referitoare la anularea de către Parlament a actului dela 4 Ianuarie, la proclamarea automată ca rege a principelui Carol, la depunerea jurământului, etc.

Un alt membru al guvernului va fi însărcinat cu formarea cabinetului care va păstra aproximativ aceiaş înfăţişare.

Apoi după ce noul rege intră în toată plenitudinea drepturilor sale, primeşte demisia guvernului de o zi şi însărcinează din nou cu formarea cabinetului pe d. Iuliu Maniu, care, reconstitue vechiul guvern naţional-ţărănesc cu una sau două modificări.

Soluţia propusă de d. Maniu a fost aprobată de Inalţii Regenţi şi de principele Carol.

COMUNICATUL OFICIAL

Primul ministru, revenind dela audienţele mai sus citate a dat următorul comunicat:

„D. Iuliu Maniu, preşedintele consiliului de miniştri, a remis astăseară Inaltei Regenţe demisia cabinetului.

Inalta Regenţă a bine voit a primi această demisie.

Motivul demisiei este că nu s'a putut realiza acordul asupra chestiunii constituţionale la ordinea zilei.

D. G. G. Mironescu, actualul ministru de externe, a fost însărcinat cu formarea cabinetului".

GUVERNUL DE O ZI

Imediat s'a procedat la formarea listei ministeriale care s'a alcătuit astfel:

Preşedinţia consiliului şi externele şi interimar la justiţie, G. G. Mironescu;

Internele şi interimar la finanţe, Mihai Popovici;

Finanţele, Ion Răducanu;

Industria, Mirto;

Instrucţia publică, Ion Lugoşanu;

Domenii, Ion Mihalache;

Lucrări publice şi comunicaţii, P. Halippa;

Armata, generalul Condeescu;

Justiţie, Voicu Niţescu;

Munca, D. R. Ioaniţescu;

Subsecretarii de stat sunt menţinuţi toţi la locurile lor, afară de d. Lugoşanu în locul căruia trece d. Polizu Micşuneşti; Haţiegan la justiţie şi Crişan la finanţe.

La ora 9 şi jumătate seara, noii miniştri s'au prezentat la palatul regal din calea Victoriei, unde au depus jurământul în faţa membrilor Inaltei Regenţe.

•

După depunerea jurământului A. S. R. Principele Nicolae a rostit următoarele cuvinte:

— „Sunteţi chemaţi să realizaţi un vis al Regelui Ferdinand şi dv. sunteţi cei mai indicaţi să-l realizaţi".

*

Noii miniştri au mers apoi la prezidenţie unde s'a ţinut un consiliu, după care au depus jurământul şi subsecretarii de stat în faţa primului ministru.

„Monitorul Oficial" a apărut aseară cu decretele noilor miniştri.

Demisia Patriarhului şi a d-lui C. Sărăţeanu

Noul guvern a dat următorul comunicat:

„Inalţii Regenţi I. P. S. S. Patriarhul Miron Cristea şi d. Const. Sărăţeanu demisionând din înaltele lor funcţiuni prevăzute de art. 83 din Constituţie, Reprezentanţa Naţională a fost convocată pe Duminică 8 Iunie a. c., în scopul de a decide asupra exercitării prerogativelor regale".

Textele demisiilor ca şi aceea a d-lui Maniu, invocă faptul, că au jurat credinţă Regelui Mihai.

Anularea actului dela 4 Ianuarie 1926

In consecinţă consiliul de miniştri a redactat următorul proect de lege în formă de moţiune:

„Legile promulgate prin I. D. R. nr. 13 şi 14 din 4 Ianuarie 1926 şi publicate în „Monitorul Oficial" nr. 4 din 5 Ianuarie 1926, pentru recunoaşterea ca principe moştenitor al României şi pentru primirea de Reprezentaţiunea Naţională a Regenţei numită de M. S. Regele Ferdinand I pe temeiul art. 83 din Constituţie se anulează şi în consecinţă în temeiul art. 77 din Constituţie, Reprezentaţiunea Naţională constată că succesiunea tronului României se cuvine de drept A. S. R. Principelui Carol, coborâtorul direct în ordine de primogenitură bărbătească a Regelui Ferdinand".

•

Lgea e însoţită de următoarea expunere de motive:

„In scop de a se ajunge la completa pacificare a spiritelor şi pentru a se traduce în fapt dorinţa manifestată de naţiunea română am întocmit alăturatul proect de lege pentru abrogarea art. 6 şi 7 din legea „privitoare la actele civile ale membrilor familiei regale din 5 Ianuarie 1926", pe care vă rugăm să binevoiţi a-l vota".

•

Şedinţa adunării naţionale de Duminecă a fost convocată de consiliul de miniştri „în numele poporului român".

După citirea proectului-moţiune de mai sus, vor lua cuvântul şefii grupărilor cari participă la lucrările parlamentului şi se va proceda la votare.

Trebue să întrunească cel puţin 2 treimi de voturi din trei sferturi din numărul total al parlamentarilor.

Adoptându-se proectul se va anunţa şi demisia din Inalta Regenţă a A. S. R. Principele Nicolae. După votarea proectului pentru modificarea statutului Casei regale, se proclamă în mod automat Rege al României, Carol II, care va depune jurământul.

Din acel moment, noul guvern a cărui viaţă n'a durat nici 24 de ore îşi depune mandatul.

Şi-a terminat rolul.

M. S. Regele avizează!

Volna

MANIFESTAŢII

Sâmbătă seara, la ora 8, a fost o manifestaţie a „Uniunei ofiţerilor de rezervă", a organizaţiilor invalizilor, şi a studenţilor.

Manifestanţii s'au adunat în piaţa teatrului Naţional şi au manifestat la preşedinţia consiliului de miniştri, îndreptându-se apoi pe calea Victoriei spre palatul Cotroceni, unde au făcut vii demonstraţii, după care s'au împrăştiat.

Amintirile unui diplomat sovietic

de G. Bessedowscky
fost însărcinat de afaceri şi prim consilier de ambasadă al U. R. S. S. la Paris.

— La Pultava, in 1920 —

... Cabinetul preşedintelui Cekei. O dactilografă extrem de slabă, se afla la maşina de scris: era secretara personală a preşedintelui şi în acelaş timp soţia lui.

Iwanov (preşedintele) se apropie de birou. O grămadă de dosare se găseau lângă călimară.

— Aceste dosare sunt pentru şedinţa de Vineri! îmi spuse el. Operăm foarte repede. Judecătorul de instrucţie instruieşte afacerea şi îşi dă avizul; apoi dosarul este trimis aci. Ceilalţi membri ai cekei nu citesc dosarele: ei votează după impresiile dela şedinţă. In fiecare Vineri examinăm cam vre-o 300 de afaceri cu cel puţin 100 de condamnări la moarte. Este un procent impus de Karkov. Chiar acum am primit o circulară care spune că „rezistenţa burgheză creşte din zi în zi", aşa că avem motiv să trecem şi peste acest procent!... Trebue să stabilim *diagrama rezistenţei exploatatorilor proletariatului.* Un exemplar din această circulară a fost trimis lui Karkov şi iată-l pe al doilea lipit pe acest zid.

Examinaţi curba diagramei: fiecare linie verticală reprezintă o săptămână. Numărul împuşcaţilor trebue să se urce, pentruca diagrama să fie conformă cu instrucţiunile şefilor noştri. S'a încercat să se facă altă curbă, aceia a împuşcaţilor după situaţia socială; dar a trebuit să se renunţe la ea, deoarece 60 la sută sunt simpli ţărani. Cea mai mare parte din aceste dosare privesc pe ţărani".

Iwanov reluă:

„Judecata nu este grea! La început eşti puţin cam stingherit. Să omori un om îţi pare peste puterile tale! Dar cu timpul te obişnueşti: studiezi dosarul, fără să te mai gândeşti la persoane. In modul acesta imaginea omului dispare. Numai executarea sentinţelor este cam neplăcută.

Eu, însă, deşi sunt de un an preşedinte, totuşi nu am asistat niciodată la o execuţie; mi-e teamă să nu fiu internat, mai târziu, într'o casă de nebuni. Ajutorul meu, Zaborenko, mă înlocueşte la execuţie; de-altminteri cam acesta este serviciul său...

UN CALAU... AMBIŢIOS

Gurov (marinarul) este călăul Cekei. De curând şi-a serbat un jubileu: 3000 de execuţii. Dorinţa lui este să atingă cifra de 5000, după care, spune că se lasă de meserie. Impresia mea este însă că ne va părăsi mai curând, fiindcă a început se se îmbete prea tare în exerciţiul funcţiunei.

Atât de beat era acum câteva zile, încât a vrut să omoaee chiar pe Zaborenko.

INFERNUL

In fiecare Sâmbătă este un adevărat infern. Condamnaţii se găsesc în casa din faţă.

Execuţiile au loc în pimniţa din partea cealaltă a curţii.

Condamnaţii scot nişte strigăte, ca vitele la abator.

Zaborenko dăduse ordin să le pună căluşe în gură. Insă eu am oprit acest procedeu; prea ar semăna a asasinat".

Iwanov scoase un suspin:

„Ah! mai bine era să rămân contabil în birourile morii noastre".

Simţeam că leşin. Aveam impresia că cele mai negre visuri ale copilăriei reînviau în faţa mea, povestite cu voce liniştită, de către un vrăjitor. Insă „curba lupei de clasă" se găsea acolo ca un şarpe roşu, care urca pe zidul cabinetului până în tavan. Vai! Nu este un vis urît, este cruda realitate în care, în curând, va trebui să joc un rol activ. Nu este oare cu putinţă să se evite aceste râuri de sânge, aceste asasinate laşe, într'o pivniţă lugubră, în timpul nopţii?

Aceasta nu mai este teroare: este un abator brutal şi umilitor unde operează un călău beat, care îşi numără victimele. Unde sunt, deci, cuvintele de ordine, de odinioară: *pământ şi libertate?* Bieţi ţărani cari aţi avut încredere în noi! Cu 60 la sută ai Cekei plătiţi frenezia din 1917! Trebue, oare, o nouă revoluţie ca ultimele vestigii ale Cekelor să piară prin foc şi sabie?

Alte argumente năpădiau în creerul meu. Să distrugi o Cekă sau mai multe şi prin ce mijloace?

Trebue să intri în partidul comunist şi să-l transformi printr'o acţiune proprie. Să democratizezi sovietele, să reformezi administraţia bolşevică, să pui noui jaloane în politica ţărănească.

Victimele?

Toate revoluţiunile au avut victimele lor!

Toată generaţia noastră este condamnată să piară în focul aprins de cei oprimaţi. Revoluţiunile fac să iasă la suprafaţă tot ceeace este minunat în om, şi tot ceeace este mai josnic.

Dacă oamenii, cari n'au pierdut încă noţiunea dreptăţii, stau deoparte, mulţumindu-se a se izola şi hotărindu-se a nu opune influenţa lor împotriva călăilor, — revoluţia nu va recolta mai mult de cât un morman de cadavre şi de noroiu în pimniţele Cekei. Bilanţul nu se va încheia de cât în ziua când victimele vor şti să impună călăilor: Revoluţia nu poate fi justificată altfel!...

Preşedintele văzându-mă pălind, se apropie de mine, şi interpretând sentimentele mele în felul lui, îmi zise:

— Să n'ai teamă că devenind comunist vei fi însărcinat cu serviciul lui Zaborenko.

Linişteşte-te! Aici, nu sunt întrebuinţaţi de cât oamenii fără fantezie, oameni de care eşti sigur... D-ta eşti capabil să visezi la cine ştie ce adunare Constituantă, sau altceva în acelaş gen... Locul d-tale nu este aici. Eşti tânăr şi sincer. Trebue să-ţi disciplinezi avântul.

La noi totul este disciplinat; nimeni nu se poate ridica contra şefilor săi. Partidul comunist este fără milă! In fişele pe care le vezi în faţa d-tale sunt adunate informaţiuni asupra tot ce se petrece, inclusiv conversaţiile particulare.

Bunăoară, ştim că în partidul comunist din Pultava sunt „democraţi" (Iwanov pronunţă acest cuvânt cu desgust) ca, Orlovski, Muzicantski şi alţii de aceeaş categorie. Ii lăsăm să acţioneze cum vor ei; bine înţeles nu pentru multă vreme...

Eşind din cabinetul prezidentului, expediai o telegramă camaradului meu Kocerga, rugându-l să, se întâlnească cu mine.

Viitorul cel mai apropiat, putea să-mi rezerve surprize...

(Reproducerea interzisă în România)

FILME

S'ar crede că-ţi trebue 8 cilindri şi 70 de cai, ca s'ajungi la Berlin.

Şi cu toate astea, o simplă mârţoagă poate şi ea să facă treaba aceasta — dacă e de rasă.

Altfel nu s'ar explica informaţia din ziarele germane, că la teatrul Schiller se va reprezenta în curând piesa lui Ciprian, pusă în scenă de unul din regisorii cei mai valoroşi.

După „Napasta", „Omul cu mârţoaga": autorul n'are nevoe s'apară la rampă, ca să culeagă admiraţie şi aplauze, faptul însuşi al reprezentării pe o scenă importantă din Berlin constituind un succes remarcabil.

Poate vă interesează titlul sub care piesa artistului dela Naţional se va recomanda spectatorilor germani. Ziarele berlineze îl anunţă de pe acum: „Der Mann mit dem Klepper".

(Numai de nu i-ar trage clapa nemţii făcând „rêlache" în ultimul moment).

S'ar părea că traducătorul a găsit cuvântul potrivit, pentru a reda savoarea „mârţoagei" noastre.

Rămâne ca şi actorii nemţi să intre în pielea personagiilor fericit creiate de autor, sau, — după formula de odinioară a maestrului Nottara — personagiile să intre în pielea lor.

In cazul acesta, piesa va cuceri cu siguranţă publicul german. Căci nu ştim dacă s'or fi găsind în altă parte mai mulţi „oameni cu mârţoage" decât în lumea germană. Şi dacă ar mai putea fi discuţie în privinţa oamenilor, în ce priveşte mârţoagele nu încape îndoială. N'aveţi decât să vă plimbaţi pe Unter den Linden, ca să vedeţi exemplare aduse ca o cobiliţă, cu lavaliere spălăcite şi cu eternele trabucuri, blestemându-şi soarta, că pe ce pun mâna, nu le prieşte, şi totuşi încrezătoare în lotul cel mare al vieţii.

Dacă norocul lui Schröder era colosal, norocul lui Ciprian nu e mai mic: tocmai când se pregătea să ceară concordat preventiv, oferind creditorilor 5 la sută din capital, cu zero la sută dobândă şi plătibil în 30 ani, renten-mărcile nemţeşti apar la orizont şi-i fac bezele pline de speranţe.

Hotărît lucru, numai ca mârţoaga se mai poate procopsi omul astăzi!

Don José

— oxo —